

Opinie - Wat lees ik: zal Di Rupo Kleine-Brogel ontmantelen? (11.3.12)

De regering heeft zich al of niet bewust, maar zwart op wit uitgesproken tegen kernwapens, aldus Tom Sauer in een opiniestuk dat vorige vrijdag verscheen in De Morgen.

Fukushima en Hiroshima. Kernenergie en kernwapens. Onze regering weet er blijkbaar geen blijf mee. Er heerst totale verwarring over de toekomst van kernenergie in ons land, en er wordt een struisvogelpolitiek gevoerd wanneer het gaat om de kernwapens op Kleine Brogel. Ondanks de herziening van het NAVO nucleair beleid dat zijn beslag dient te krijgen op de top in Chicago in mei (en ondanks dat Trabelsi binnenkort weer vrij komt), lijkt het er op dat de laatste 200 Amerikaanse tactische kernwapens op Europees grondgebied onaangeroerd zullen blijven liggen. Toch?

In dit debat moeten we voorbij de nucleaire waan van de dag - zij het Iran, zij het Noord-Korea - durven kijken. De kernvraag is deze: wat is de legitimiteit, of zelfs de legaliteit, van een beleid dat steunt op het dreigen met het gebruik van wapens die per definitie geen onderscheid maken tussen de burgerbevolking en militairen? Wapens die per definitie alle medische hulp ontzeggen aangezien artsen na het gebruik van kernwapens in de onmogelijkheid zullen verkeren om medische hulp te bieden. Dit zijn nochtans twee cruciale principes van het internationaal humanitair recht, ondermeer het Aanvullend Protocol (1977) bij de Conventies van Genève (1949).

Mijnheer Assad, die ik hier niet ga verdedigen, wordt door de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken Hillary Clinton beschuldigd van misdaden tegen de menselijkheid omdat het afgelopen jaar meer dan 7.000 dodelijke slachtoffers zijn gevallen. Enig idee hoeveel dodelijke slachtoffers vallen bij het gebruik van een kernwapen? In Hiroshima waren dat er 250.000. De vernietigingskracht van de hedendaagse waterstofbommen is ettelijke malen groter. Als genocides bij wet verboden zijn, dan moeten kernwapens dat per definitie ook zijn. Als B(iologische) en C(hemische) wapens bij verdrag verboden zijn (wat ze zijn), dan logischerwijs ook A(toom)wapens. Als landmijnen en clustermunities, met alle respect voor de slachtoffers, illegaal zijn, waarom dan niet kernwapens? Met welk recht eigenen de kernwapenstaten en een alliantie zoals de NAVO het recht toe om ganse steden met één druk op de knop met de grond gelijk te maken? Onze beleidsverantwoordelijken en onze F-16 piloten kunnen in principe veroordeeld worden als oorlogsmisdadigers indien zij in geval van oorlog zouden meehelpen bij het inzetten van dergelijke "wapens". Geachte Premier, het is maar dat u het weet.

Diegenen die zich het minst te verwijten hebben, zijn de Duitsers. De huidige conservatieve regering heeft in het regeerakkoord een paragraaf opgenomen die bepaalt dat de resterende Amerikaanse kernwapens in Duitsland best zo snel mogelijk zouden worden teruggestuurd. Jammer genoeg werd die vraag binnen de NAVO versmacht door middel van een consensusbeleid. Het volstaat dat kernmacht Frankrijk op haar achterste poten gaat staan (omdat het vreest dat het volgende debat over de Franse force de frappe zal gaan), om de machtigste alliantie ter wereld en allertijden te doen afzien van de Duitse plannen om de tactische kernwapens terug naar afzender te sturen, goed wetende dat de NAVO daarnaast nog beschikt over duizenden Amerikaanse, Britse en Franse strategische kernwapens.

En wat stellen onze Belgische regeringspartijen daar tegenover? Nog veel minder. De christen-democraten, socialisten en liberalen hebben het zelfs niet aangedurfd om een gelijkaardige paragraaf op te nemen in het meest recente regeerakkoord. Of vergis ik mij? Want wat lees ik in het huidige regeerakkoord? Dat de regering 'op een besliste manier zal blijven ijveren voor een verbod op wapensystemen... die disproportioneel veel burgerslachtoffers maken'. Het wapensysteem dat bij inzet het meest burgerslachtoffers maakt is nu net het kernwapen. Als we voor een dergelijk verbod zijn, waarom beschikken we dan zelf – als een van de weinige staten ter wereld – nog over die wapens?

Schrijnender, in november stemde België samen met een twintigtal (vooral NAVO-)landen tegen

het opstarten van multilaterale onderhandelingen van een Nucleaire Wapen Conventie, dat overeenkomt met een verbod op kernwapens, inclusief een stappenplan. 130 staten, waaronder Zwitserland, en EU-leden Zweden, Ierland en Oostenrijk waren wel voorstander. NAVO-lidstaten Noorwegen en IJsland onthielden zich.

Het tegenargument dat België zich internationaal eerder low-profile opstelt, is onlangs gesneuveld. Als dapperste der Galliërs streden we op de eerste linie met onze F-16's om Kadhafi van de troon te stoten. Het wordt tijd dat we ook op diplomatiek vlak onze nek durven uitsteken, zeker voor zaken die ons eigenbelang nog iets meer aangaan.

Een gelijkaardig verhaal vinden we terug bij het beleid ten aanzien van kernenergie. De regering Di Rupo lijkt terug te grijpen naar de beslissing van de kernstop van de paarse regering en wil de oudste kerncentrales al in 2015 sluiten. De kleine lettertjes - in het oor gefluisterd door de machtige nucleaire industriële lobby - maken duidelijk dat hiervan kan worden afgeweken indien de elektriciteitsbevoorrading in gevaar zou kunnen komen.

Onduidelijkheid troef, op de eerste plaats voor investeerders in nucleaire en niet-nucleaire energie. Duitsland geeft ook in deze het correct signaal: Schluss. Als om de 25 jaar een gebied ter grootte van de provincie Antwerpen moet ontruimd worden omwille van een zwaar nucleair ongeluk, moeten er geen oranje, maar rode knipperlichten gaan branden. Als de vaten met radio-actief afval in Asse (in Duitsland), die bedoeld waren om (tien)duizenden jaren mee te gaan, al na enkele jaren lekken, welke conclusie moet er dan worden getrokken ?

Ik begrijp dat deze vragen de lokale of regionale politiek overstijgen, maar mag het op nationaal niveau een beetje meer zijn ? Welk maatschappelijk draagvlak bestaat voor een dergelijk non-beleid in dit koninkrijk? Mogen er ook daadkrachtige beslissingen worden genomen die het alledaagse (inclusief de huidige financiële crisis) overstijgen, en die rekening houden met de leefbaarheid van deze aarde ook voor de vele volgende generaties ? Zoniet moeten we ons als burgers toch de vraag stellen of we niet opnieuw - zoals in de jaren tachtig - massaal op straat moeten komen om onze politici wakker te schudden. Zondag tegen kernenergie. En misschien binnenkort ook voor een België dat eindelijk bevrijd wordt van die inhumane atoomwapens ?

Tom Sauer is hoofddocent Internationale Politiek aan de Universiteit Antwerpen